

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om klientavgifter inom socialvården

Föredragen för Republikens President den 24 november 2023

Utfärdad i Mariehamn den 30 november 2023

I enlighet med lagtingets beslut¹
upphävs 10, 11, 22 och 23 §§ i landskapslagen (2022:91) om klientavgifter inom socialvården,

ändras 15 §, 16 §, rubriken till 18 § samt 18 § 1 mom., 19 §, 20 §, rubriken till 21 § samt 21 § 1 mom., 24 § 1 mom. 2 punkten, 30 § 1 och 3 mom. och 33 § samt

fogas till 8 § en ny 8 punkt och till lagen en ny 19a § som följer:

8 §

Avgiftsfri socialservice

Följande former av socialservice är avgiftsfria:

8) Tjänster som kommunen eller kommunalförbundet ger en vårdbehövande under närståendevårdarens ledighet enligt 4 § 1 mom. i lagen om stöd för närståendevård (FFS 937/2005), så som den tillämpas genom 2g § i landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård och som ersätter den vård och omsorg som närståendevårdaren ger och tjänster som kommunen ger en klient under en anhörig eller närståendes ledighet enligt 28 § 1 mom. landskapslagen om socialvård.

15 §

Långvarig service

Kommunen eller kommunalförbundet får ta ut en avgift enligt 16 § för

1) familjevård enligt 1a § 1 mom. i landskapslagen (2015:18) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen och professionell familjevård, om servicen beräknas pågå i minst

tre månader då den inleds eller redan har pågått i minst tre månader (*långvarig familjevård*)

2) service dygnet runt som getts på en institution enligt 22 § i landskapslagen om socialvård, om servicen beräknas pågå i minst tre månader då den inleds eller redan har pågått i minst tre månader (*långvarig institutionsvård*)

3) serviceboende med heldygnsomsorg enligt 21 § 3 mom. och 4 mom. i landskapslagen om socialvård, om servicen beräknas pågå i minst tre månader då den inleds eller redan har pågått i minst tre månader (*långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg*).

Kommunen eller kommunalförbundet får ta ut en avgift enligt 20 § för hemservice enligt 19 § i landskapslagen om socialvård, om klienten får service minst en gång i veckan och servicen dessutom beräknas pågå i minst två månader då den inleds eller redan har pågått i minst två månader (*fortlöpande och regelbunden hemservice*).

Avgift för den service som anges i denna paragraf får inte tas ut om servicen är avgiftsfri enligt 8 §.

16 §

Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig institutionsvård och långvarig familjevård

Månadsavgiften för den service som anges i 15 § 1 mom. får uppgå till högst 85 procent av klientens månadsinkomster efter att de avdrag som anges i 19 och 19a §§ har gjorts.

Om klienten omedelbart innan servicen inlett har levt i gemensamt hushåll i äktenskap eller samboförhållande och klientens in-

¹ LF nr 32/2022-2023

SMU bet. nr 15/2022-2023

komster är större än makens eller sambons inkomster, bestäms avgiften utgående från makarnas eller sambornas sammanräknade månadsinkomster. Avgiften får då vara högst 42,5 procent av makarnas eller sambornas sammanräknade månadsinkomster efter att de avdrag som anges i 19 och 19a §§ har gjorts. Om båda makarna eller samborna omfattas av långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig institutionsvård eller långvarig familjevård bestäms avgiften dock enligt vad som anges i 1 mom.

När kommunen eller kommunalförbundet bestämmer avgiften ska den se till att klienten till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för klienter inom långvarigt serviceboende med heldygnssorg ska vara minst 250 euro per månad, för klienter inom långvarig familjevård minst 167 euro per månad och för klienter i långvarig institutionsvård minst 150 euro per månad.

18 §

Inkomster som utgör grund för klientavgiften för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig institutionsvård och långvarig familjevård

Som i 16 § avsedda månadsinkomster beaktas klientens, och i de fall som anges i 16 § 2 mom. även makens eller sambons, fortlöpande eller årligen återkommande inkomster efter förskottsnehållning och förskottsbetalning minskat med kostnaderna för inkomstens förvärvande och skattefria inkomster.

19 §

Avdrag från inkomsterna vid bestämmande av avgift för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig institutionsvård och långvarig familjevård

Innan avgiften för den service som anges i 15 § 1 mom. bestäms ska följande avdrag göras från klientens, och i de fall som anges i 16 § 2 mom., klientens och dennes makes eller sambos sammanräknade månadsinkomster:

1) underhållsbidrag som klienten ska betala samt andra motsvarande kostnader som motiveras av hans eller hennes faktiska familjeförhållanden

2) gottgörelse som förordnats av en skiftesman eller domstol enligt lagen om upplösning av sambos gemensamma hushåll (FFS 26/2011) som klienten ska betala

3) förmån som klienten ska betala i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller på livtid

4) grundavgift som ingår i en intressebevakares arvode och vars storlek bestäms med stöd av 44 § 5 mom. i lagen om förmyndarverksamhet (FFS 442/1999), när en domstol eller förmyndarmyndigheten har förordnat en intressebevakare för klienten, samt fullmäktigens arvode enligt 22 § i lagen om intressebevakningsfullmakt (FFS 648/2007), dock högst till beloppet av den grundavgift som ingår i intressebevakarens arvode.

Med avvikelse från 1 mom. 1 punkten görs inte avdrag för underhållsbidrag om mottagaren av bidraget är make till klienten och makarna har levt i gemensamt hushåll omedelbart innan servicen inleddes.

Avdrag för klientens boendeutgifter före flytten görs enligt följande:

1) i fråga om ägarbostad de nödvändiga och skäligen kostnaderna för bostaden under de senaste sex månaderna

2) hyran för en hyresbostad och övriga nödvändiga och skäligen kostnader för boendet under hyresgästens uppsägningstid enligt 46 § i hyreslagen (1999:19) för landskapet Åland

3) det bruksvederlag för tre månader för en bostadsrättsbostad som avses i 32 § i lagen om bostadsrättsbostäder (FFS 393/2021) och övriga nödvändiga och skäligen kostnader för boendet.

19a §

Särskilda avdrag från inkomsterna vid långvarigt serviceboende med heldygnssorg och vid långvarig familjevård

Utöver vad som föreskrivs i 19 § ska kommunen eller kommunalförbundet vid bestämmandet av storleken på månadsavgiften för långvarigt serviceboende med heldygnssorg dra av skäligen boendeutgifter som föranleds av det långvariga serviceboendet med heldygnssorg från klientens, och i de fall som anges i 16 § 2 mom., klientens och dennes makes eller sambos sammanräknade månadsinkomster. Eventuella bostadsbidrag dras av från boendeutgifterna.

För klienter i långvarigt serviceboende med heldygnssorg och i långvarig familjevård görs avdrag för kostnader för läkemedel, kliniska näringspreparat och bassalvor om de är ersättningsgilla enligt sjukförsäkringslagen (FFS 1224/2004) och har skrivits ut av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994). Med utgångspunkt från den redovisning som klienten eller dennes företrädare lämnar räknas läkemedelskostnaderna av från klientens månadsinkomst, dock högst till beloppet av den

årssjälvrisk som avses i 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen. Kostnaden för läkemedel, kliniska näringspreparat och bassalvor som inte är ersättningsgilla enligt sjukförsäkringslagen dras av efter ansökan av klienten eller klientens företrädare, om den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som har skrivit ut dem har bedömt att de är behövliga för klientens hälsa.

20 §

*Augift för fortlöpande och regelbunden
hemservice*

Månadsavgiften för fortlöpande och regelbunden hemservice bestäms utifrån antalet servicetimmars som skrivits in i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga och familjens storlek.

Månadsavgiften får uppgå till högst det belopp som betalningsprocenttalet enligt 4 mom. anger av de månadsinkomster som överskrider den i 3 mom. angivna inkomstgränsen.

Inkomstgränserna är följande:

Antal personer i familjen	Inkomstgräns i euro per månad
1	598
2	1 103
3	1 731
4	2 140
5	2 591
6	2 976

Om familjen består av fler än sex personer höjs inkomstgränsen med 363 euro för varje därpå följande familjemedlem.

Betalningsprocenttalen är följande:

Servicetimmars per månad	Betalningsprocenttal enligt familjens storlek					
	1	2	3	4	5	6 eller fler
4 eller färre	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00

11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 eller fler	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

För tillfällig hemservice kan det tas ut en skälig avgift som kommunen bestämmer.

21 §

Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden hemservice

Som i 20 § avsedd månadsinkomst ska kommunen eller kommunalförbundet beakta klientens och klientens makes eller sambos fortlöpande eller årligen återkommande skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster och skattefria inkomster minskat med kostnaderna för inkomstens förvärvande. Från inkomsterna ska de avdrag som anges i 19 § 1 mom. 1 och 3 punkten göras.

.....

24 §

Bestämmande och justering av avgift

I fråga om avgifter som bestäms enligt betalningsförmågan fattar kommunen eller kommunalförbundet ett beslut som gäller tills vidare. Avgiften ska emellertid justeras på ansökan av klienten eller klientens företrädare eller på initiativ av kommunen eller kommunalförbundet om:

 2) klientens eller dennes makes eller sambos rätt till avdrag enligt 19 eller 19a § har förändrats,

30 §

Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller kommunalförbundet

Kommunen eller kommunalförbundet har, trots vad som föreskrivs någon annanstans i lag rätt att uppbära pension, livränta, underhållsbidrag, understöd och andra löpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar för den tid som en klient får serviceboende med heldygnsomsorg, service på en institution och familjevård som ordnas av kommunen eller kommunalförbundet. Kommunen eller kommunalförbundet kan använda dessa medel för att betala klientavgiften om klienten av någon anledning inte gör det, dock med beaktande av vad som föreskrivs om inkomsterna, ersättningarna och fordringarna någon annanstans i lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av lag.

 Kommunen eller kommunalförbundet får inte uppbära en så stor del av klientens inkomster, ersättningar eller fordringar att de minimibelopp för personligt bruk som anges i 16 § 3 mom. blir mindre än vad som anges i paragrafen.

33 §

Indexjustering av belopp

De eurobelopp som anges i 7, 9, 12, 13 och 14 §§ justeras första gången år 2023 och därefter vartannat år utifrån förändringen i det konsumentprisindex för Åland som fastställs av Ålands statistik- och utredningsbyrå och som ägde rum kalenderåret före justeringsåret. Beräkningen görs utifrån den förändring i konsumentprisindexet som ägt rum från oktober till oktober. Justeringsåret är året före det år vid vars ingång indexjusteringen görs. Det indexjusterade beloppet avrundas till närmaste 0,1 euro. De indexjusterade beloppen börjar tillämpas den 1 januari året efter justeringsåret. Landskapsregeringen fastställer i november de belopp som indexjusteras med det åländska konsumentprisindexet.

De eurobelopp som anges i 16 och 20 §§ justeras första gången år 2023, dock så att minimibeloppen för personligt bruk för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och för långvarig institutionsvård i 16 § som indexjusteras första gången år 2025. Därefter justeras eurobeloppen vartannat år utifrån förändringen i arbetspensionsindexet enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/2006). Det indexjusterade beloppet ska avrundas till närmaste euro. Det indexjusterade eurobeloppet träder i kraft den 1 januari året efter justeringsåret. Social- och hälsovårdsministeriet publicerar de indexjusterade eurobeloppen i Finlands författningssamling senast två månader före ingången av det kalenderår från och med vilket de tillämpas.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

Mariehamn den 30 november 2023

VERONICA THÖRNROOS
 lantråd

Annette Holmberg-Jansson
 föredragande minister

